

כפולגתא לא קא מיירי. וא"ת¹⁹ ואמאי לא קא חשיב הא דתנן בעירובין בפרק מי שהוציא אוהו²⁰ כל היוצאין להציל חוזרין למקומן ובר"ה²¹ חכמה הבאה לילד והוי טעמא דהנך נמי משום דהתירו סופן משום תחלתן²². וי"ל דהתם פשיטא, דהא תנינן להו וליכא למיתלינהו אלא בהתירו סופן משום תחלתן, ומאי קמ"ל וכדפרקינן עליה הכא בהני תלת²³.

שיטה

מסכת ביצה

מקובצת

הקשה הרשב"א ז"ל וחמאי לא קא חשיב הא דתנן בעירובין בפרק מי שהוציא אוהו כל היוצאין להציל חוזרין למקומן וכן חכמה הבאה לילד דהתירו סופן משום תחלתן וכתב מורי נר"ו דקד קושיא ללו צדוקא נקטה ז"ל שהרי מפני הסכנה התירו לחזור ואפינו בכלי זינן ומה שחמר ז"ל וכן חכמה הבאה לילד אינה בעירובין אלא בראש השנה ליתא בלינה סודרת במקומה כאלו שיוצאין להציל אלא שיש להם חליפה אחרת וכתבן הה"ס אלא כינתי להקשות (מרישא) דמתניתין דעירובין דמי שיצא ברשות ואמר לו כבר נעשה מעשה שיש לו חליפס אמה לכך הוה ואע"פ שאין שום סכנה אם לא ילך חליפי' אמה והטעם כד"י שלא הוה חכמינן לעמוד לבד וכדאיתא בראש השנה וכן חכמה הבאה לילד כינתי כזה ע"כ ויעוד כתב מורי נר"ו דמ"מ עיקר הקושיא ליתא משום דלא דמיא להנך דחזרו רטייה והחזרה פריסין התירו להחזיר סופן בתחלתן אבל צמי שונא צושיית וחכמה הבאה לילד אינן חוזרין בתחלתן שהרי לא התירו להם לחזור לפניהם שיצאו מר"ס חס הן חזו מד' חליפי' ממקו' לבתן ואפילו למאן דאית ליה הבלעה והלכ' לא מני להו צדדי הנך וליכא לחקושיי מההיא דהיוצאין להציל שחוזרין למקומן דהתם משום סכנה הן שחוזרין ונשאין כלי זינן אפילו בשבת וכל התירו משום תחלתן אמר חב"י שיש להן ציר מן הגד פירוש שתי ידות בראשן ובסופן שנכנסים צנופה של היצה דברי הכל אסור בשאין להן ציר כל עיקר דברי הכל מותר משום דלא דמי לשל צהים וגם אין דרך להקוע כי מנעול אחד או כבר עושין להם להעמידם כי בהקיעה בלבד לא היו עומדין כי פליגי בשים להם ציר בלמעט כלומר בלמעט הציר בולטין אהו משני צדו ונכנסין צדדי' שהם עשויין בלחות שצדו זה מיתמן וזה משתחל.

רבינו יהונתן מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין יב

פסקא של היוצאין להציל חוזרין למקומן ואפי' טובא וברישיה יתיב בהו שינעבא וזוהו דקדוה רישא אפסין לחיובא חוזרין בכלי זינן למקומן ולא חשיבין להו כהכנסת (פי' שסכנת נפשות היה בדבר אם יניחוהו חזן לחתום או יצאו למקומן ולא חשיבין להו כהכנסת) להו כהכנסת אלא כהכנסת אחרת ומה שכתבנו שיש להם חליפה אחרת ומה שכתבנו שיש להם חליפה אחרת על העיר: נספד

רבינו מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין אשר

הכר היוצאין להציל חוזרין למקומן ואפי' טובא ומה איתא רישא אפסין ותיב (לא) איתא רישא אפסין בכלי זינן למקומן. כדתיב בראשונה הוה מחזין בלי זינן בבית הסתור לחמה ספס לחת הכירו בהם לויבים נכנסו לישול בלי זינן ונכנסו האויבים לחריהם דחקו זה את זה והרעו זה את זה ויהו מותר שבתו בהם לויבים בלחה סבה התקוט שיהו חוזרין בכלי זינן למקומן. רב נחמן בר יוחאי אהו בלח שנתו ישיאל אח העובדי טוכנים וכלן שיעבדי טוכנים נולדים חת עומן. ובתנאי ר' יוחאי דאיתא בגמרא דרי' ארוממא כדכ רחמן כר יתק דבריהו היתק כדכ יהודה דתניא בנותיה: ו אבירי רב יהודה אמר רב נכדים שזרו על עיניהם של ישראל אין יוצאין עליהם בכלי זינן ואין מחללין עליהם את השבת. תניא גמי הכי נכדים שזרו על עיניהם של ישראל אין יוצאין עליהם בכלי זינן ואין מחללין עליהם את השבת. כ"א כשבא על עסקי חמין. אבל בלא על עסקי נכסיה יוצאין עליהן בכלי זינן ומחללין עליהן

הלכות שבת סימן תו תז תח

לו ר"א ואם נתרחק מהריח ונכנס בתחום כאילו לא יצא ואם יצא לרעה (ח) אין לו (נ) תקנה, וזה ד שם כ"ג חכ"ו פ"ד ס"א

תז טי הם שיכולין לילך חוץ לתחום, וכו' ג' סעיפים:

א מדברי רמ"ם
ב פסק כ"ו מה"ש
ג מהנה דר"ס כ"ג
ד וכלל כערוכין
ה ט"ז
ו כ"ג
ז ש"ס
ח ש"ס
ט ש"ס
י ש"ס
יא ש"ס
יב ש"ס
יג ש"ס
יד ש"ס
טו ש"ס
טז ש"ס
יז ש"ס
יח ש"ס
יט ש"ס
כ ש"ס
כא ש"ס
כב ש"ס
כג ש"ס
כד ש"ס
כה ש"ס
כו ש"ס
כז ש"ס
כח ש"ס
כט ש"ס
ל ש"ס

א י"א שיצא חוץ לתחום ברשות כנון חכמה הנאה לילך (א) וכיוצא בזה יש לה אלפים אמה (ב) לכל רוח (ג) באותו מקום שהגיע לו ואם הגיע לעיר (ד) הרי הוא כאנשי העיר ויש לו אלפים לכל רוח חוץ לעיר (ה) (ע"ל ס"ס רמ"ח): ב יהיה יוצא ברשות הוא הולך בדרך ואסרו לו כבר נעשה המצוה שיצאת לעשות יש לו (ו) מסקומו אלפים אמה לכל רוח ואם היה סקצת התחום שיצא ממנו ברשות מובלע בתוך אלפים אמה שיש לו מסקומו ה"ו חוזר לסקומו (ז) וכאילו לא יצא: ג יכל היוצאים להציל נפשות ישראל סיד עובדי כוכבים או סן הנדר או סן המפולת יש לרם אלפים אמה לכל רוח מסקום שהצילו בו ואם היתה (ח) יד העובר כוכבים והיו מפחדים לשבות במסקום שהצילו הרי אלו (ט) חוזרים בשבת לסקומם (י) ובכלי ויינם:

משנה ברורה

נה בין השמות לכל העיר לו כדי אמות: (ה) וע"ל סוף סי' רמ"ח. מענין יולא כ"ש לדבר מזה וע"ש כמ"ב סק"ב מה שכתבנו בענין זה: (ו) ממקומו. שהגידו לו זה: (ז) וכללו לא ילא. דיש לו אלפים אמה כניכ ביתו ככתחלה. ומשמע מלשון הש"ס (ד) דאם שב לתחומו שוב מסקוד האלפים החדשים שנתנו לו חכמים וכן נראה (ה) מהסופקים: (ח) יד הכותים תקופה. ר"ל אף שהגילו (ו) הישראל כפעם זה אכל יד המ"ג תקופה ומפחדים לשבות בידה: (ט) חוזרים כשבת למקומם. אף שהיו יותר מן אלפים: (י) בכלי ויינם. וזה מותר אף כשיד ישראל תקופה דאם היה מקומם בתוך אלפים מותר לחזור בכלי ויינם דאם יכלו ויין מהם יש לרם שמה ירדשו הארבעים אחריהם כמבאר כ"ש (כ"ח) (ח"י).

הלכות שבת סימן שכט של

מפקחין ובודקים עד הטמו, אם לא הרגישו בחטמו חיות (י) אז ודאי מת, לא שגא פגעו בראשו תחלה (יא) לא שגא פגעו ברגליו תחלה: ה ימצא עליונים מתים לא יאמר בק"ד מתו מתחונים, אלא מפקח עליהם שמא עדין הם חיים: ו יעובדי כוכבים שצרו על עירות ישראל, אם באו (יב) על עסקי ממון אין מחללין עליהם את השבת, באו על עסקי נפשות, (יג) ונאפלו סתם, יוצאים עליהם בכלי-זין ומחללין עליהם את השבת. ובעיר הסמוכה (יד) לספר, אפלו לא באו אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת. הגה (טו) ונאפלו לא באו עדין אלא רוצים לבוא (א"ו): ז טיש מי שאומר שבזמן הזה אפלו באו על עסקי ממון מחללין, (ד) (טז) שאם לא יניחנו ישראל לשלל ולבזזו ממונו והרגנו והיו עסקי נפשות (ומכל מקום (יז) הכל לפי הענין) נסקי מהרא"י סימן קנ"ו): ח הרואה ספינה שיש בה ישראל המטרפת בים, וכן נהר שוטף, (י"ב) יחיד הנרדף (יח) מפני (ה) עובדי כוכבים, מצוה על כל אדם לחלל עליהם שבת (יט) כדי (ו) להצילם (וענין לעיל סוף סימן שו, מי שרוצים לאנסו, אם מחללין עליו שבת): ט יכל היוצאים להציל (כ) חוזרים בכלי-זינם (כא) למקומם:

משנה ברורה

מתוך דמיון קודם לחיי חברו (א"י"ה) ונאפלו ספק ספק נמי עדיף ספקו דיה מנדאי דתברו, אולם צריך לשקל הדברים היטב אם יש בו ספק ספק, ולא לרקוד ביותר, כאותה שאמרו: המדקדק עצמו בדרך, בא לידי כך נפתחי תשובה חו"מ סימן תכ"ו: ז (כ) חוזרים וכו' כדי (י) שלא להכשילם לעמוד לבוא, שלא ירצו להציל עוד: (כא) למקומם. עין לקמן בסימן חו: